

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5751

เรื่อง บทลงโทษแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย
ผู้เรียบเรียง นายนรากร นันทไตรภพ วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ สิงหาคม 2568

คนต่างด้าวเป็นแรงงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคการก่อสร้าง โดยมีการจัดระเบียบ การป้องกัน การคุ้มครอง การเยียวยา และการใช้บังคับกฎหมาย รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวทั้งระบบ ภายใต้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ 1) การควบคุมและกำกับการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศ 2) การควบคุมการประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ 3) การกำหนดคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว 4) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว และ 5) การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมาย

โดยการควบคุมและกำกับการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศ กฎหมายได้กำหนดให้คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในประเทศ ต้องมีใบอนุญาตทำงานและต้องทำงานตามประเภทงานที่มีสิทธิจะทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานได้ออกประกาศกำหนดงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำ แบ่งออกเป็น 4 บัญชี ได้แก่

บัญชีหนึ่ง งานที่ห้ามคนต่างด้าวทำโดยเด็ดขาด เช่น งานขับชี่ยานพาหนะ งานแกะสลักไม้ งานตัดผม งานเจียรไนหรือขัดเพชรหรือพลอย

บัญชีสอง งานที่ห้ามคนต่างด้าวทำโดยมีเงื่อนไขให้คนต่างด้าวทำงานได้ตามข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือพันธกรณีที่ประเทศไทยมีความผูกพันภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย เช่น งานควบคุม ตรวจสอบ หรือให้บริการทางบัญชี งานในวิชาชีพวิศวกรรม

บัญชีสาม งานที่ห้ามคนต่างด้าวทำโดยมีเงื่อนไขให้คนต่างด้าวทำงานฝีมือหรือกึ่งฝีมือนั้นได้ก็แต่เฉพาะงานที่มีนายจ้าง เช่น งานกสิกรรม งานป่าไม้ งานช่างก่อสร้างอาคาร

บัญชีสี่ งานที่ห้ามคนต่างด้าวทำโดยมีเงื่อนไขให้คนต่างด้าวทำงานนั้นได้ก็แต่เฉพาะงานที่มีนายจ้างและได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ภายใต้บันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ ได้แก่ งานกรรมกร และงานขายของหน้าร้าน

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมากกระทรวงแรงงานตรวจพบคนต่างด้าวกระทำผิดกฎหมายลักลอบทำงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามบัญชีหนึ่ง เช่น งานเร่ขายสินค้า งานตัดผม งานซัปป้ายานพาหนะ และงานนวดไทย ตลอดจนงานที่คนต่างด้าวถูกดำเนินคดีเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามบัญชีสอง บัญชีสาม และบัญชีสี่ เช่น งานขายของหน้าร้าน งานช่างก่อสร้าง และงานกรรมกร

ทั้งนี้ คนต่างด้าวที่ทำงานผิดกฎหมายโดยไม่มีใบอนุญาต หรือทำงานนอกเหนือจากประเภทงานที่มีสิทธิจะทำได้ดังกล่าว มีโทษปรับตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 50,000 บาท และเมื่อได้ชำระค่าปรับแล้วให้ส่งคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว และห้ามขออนุญาตทำงานภายใน 2 ปี นับแต่วันที่รับโทษ ขณะที่นายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือนอกเหนือจากประเภทงานที่มีสิทธิจะทำได้ มีโทษปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาทต่อคนต่างด้าวที่จ้าง 1 คน หากนายจ้างมีการกระทำผิดซ้ำอีก มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50,000 บาท ถึง 200,000 บาทต่อคนต่างด้าวที่จ้าง 1 คน หรือทั้งจำทั้งปรับ และห้ามนายจ้างผู้นั้น จ้างคนต่างด้าวทำงานเป็นเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางาน มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1-3 ปี หรือปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ถึง 600,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งกฎหมายยังมีมาตรการทางปกครองต่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามคำสั่งของอธิบดีกรมการจัดหางาน จะต้องถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน รวมถึงผู้รับอนุญาตให้ทำงานที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการอนุญาต จะต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาตทำงาน

ดังนั้น นายจ้างจึงควรดำเนินการจ้างงานคนต่างด้าวตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย ควรมีการตรวจสอบคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยว่าได้รับอนุญาตทำงานถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อป้องกันแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือลักลอบทำงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามกฎหมายกำหนด ซึ่งผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะมีมาตรการทางปกครอง ให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตหรือบทลงโทษทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นโทษปรับ หรือโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2564). คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568 จาก <https://www.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/2/2021/01/คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว.pdf>
- _____. (2568). กรมการจัดหางาน ตรวจเข้มแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายไซต์ก่อสร้างชลบุรี ย้ำ“ต่างชาติ” ต้องมีใบอนุญาตทำงาน. สืบค้น 13 สิงหาคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/alien/news/param/site/152/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/93629
- _____. (2568). กรมการจัดหางาน เผยผลตรวจสอบต่างชาติทำงานปี 68 ทะลุกว่า 5 แสนราย พบกระทำผิด 2,575 คน. สืบค้น 29 กรกฎาคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/main/news/param/site/1/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/91163
- _____. (ม.ป.ป.). ความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว. สืบค้น 22 กรกฎาคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/legal_th/636ad31f74d94a4aba9d93826b099e66.pdf
- “พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560” (22 มิถุนายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 65 ก, น.1-32.
- “พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561” (27 มีนาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนที่ 19 ก, น.29-55.
- “ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำ” (21 เมษายน 2563). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 92 ง, น.14.
- สถิติ ‘แรงงานต่างด้าว’ ในช่วง 15 ปี - กลุ่ม CLMV พันเฟืองเศรษฐกิจไทย. (1 เมษายน 2567). สืบค้น 22 กรกฎาคม 2568 จาก <https://thaipublica.org/2024/04/foreign-worker-statistics-for-15-years-in-thailand/>
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดระยอง. (2567). ห้ามคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้. สืบค้น 30 กรกฎาคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/raiyong/news/param/site/174/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/82131 https://www.doe.go.th/prd/raiyong/news/param/site/174/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/82131
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ที่ 1 ขอนแก่น. (2565). โฆษกกฎหมาย ถ้าจ้างแรงงานผิดกฎหมาย. สืบค้น 8 สิงหาคม 2568 จาก <https://region1.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/82690#:~:text=จ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย,ปรับตั้งแต่%2050%2C000%20-%20200%2C000%20บาท>
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2568). สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร ก.ค. 68. สืบค้น 8 สิงหาคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/alien_th/1b513be5c2769fa6923c500017926c72.pdf